

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 249/2010-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. októbra 2010 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Marianny Mochnáčovej prerokoval sťažnosť R. S., M., a L. L., B., zastúpených advokátom JUDr. D. J., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C/66/2006 a postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/70/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. S. a L. L. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/70/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Piešťany prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/70/2008 konať bez zbytočných prietáhov.

3. R. S. a L. L. priznáva primerané finančné zadostučinenie každému v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. R. S. a L. L. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia každému v sume po 310,17 € (slovom tristodesať eur a sedemnášť centov), ktorú je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť na účet ich právneho zástupcovi JUDr. D. J., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 249/2010-10 z 30. júna 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť R. S. (ďalej len „sťažovateľ“) a L. L. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd I“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C/66/2006 a postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd II“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/70/2008.

2. Sťažovatelia sú toho názoru, že postupom okresného súdu I a okresného súdu II dochádza k porušovaniu ich základného práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy; jeho porušenie vidia v takto opísanom skutkovom stave:

„Na Okresnom súde v Piešťanoch prebieha pod sp. zn. 6 C 70/2008 konanie na základe žaloby... sťažovateľov... Predmetnou žalobou sa... domáhajú určenia neplatnosti dražby... a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

Od podania žaloby do dnešného dňa sa vo veci vystriedali štyria sudcovia.

Dňa 23. 06. 2006 bola na Okresnom súde Trnava podaná predmetná žaloba. Vec bola pridelená sudkyňi Mgr. I. Š.

Dňa 01. 04. 2008 bol predmetný spis pridelený novej zákonnej sudkyňi Mgr. K. A. na Okresnom súde v Piešťanoch.

Dňa 23. 06. 2008 bola vec opäť pridelená novému zákonnému sudcovi JUDr. O. K.

Dňa 08. 10. 2008 bola vec opäť pridelená novému zákonnému sudcovi JUDr. A. K.

Od júna 2006 do 04. 06. 2010 teda za 5 rokov nebolo vo veci vytyčené ani jedno pojednávanie!!!

Dňa 15. 05. 2009 (pred vyše rokom) bola predsedovi Okresného súdu Piešťany podaná sťažnosť podľa § 53 ods. 3 zákona 757/2004 Z. z. o súdoch... z dôvodu porušenia plynulosti súdneho konania.

... predsedníčka Okresného súdu v Piešťanoch, sa vo veci po vykonanom šetrení za nečinnosť súdu ospravedlnila a prisľúbila neodkladné vytyčenie termínu pojednávania.

Od doručenia Upovedomenia o spôsobe vybavenia sťažnosti Okresným súdom v Piešťanoch uplynul ďalší rok a termín pojednávania nie je stály vytyčený.“

3. Na základe uvedených skutočností sťažovateľa navrhujú ústavnému súdu vydať tento nález:

„1. Nekonaním Okresného súdu v Trnave v právnej veci, sp. zn. 28 C/66/2006, bolo porušené právo sťažovateľov na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov.

2. Nekonaním Okresného súdu v Piešťanoch v právnej veci, sp. zn. 6 C/70/2008, bolo porušené právo sťažovateľov na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov.

3. Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu v Piešťanoch aby vo veci konal.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi č. 1 primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000EUR, ktoré sú mu povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť Okresný súd v Trnave a Okresný súd v Piešťanoch do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu.

5. Ústavný súd priznáva sťažovateľke č. 2 primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 EUR, ktoré sú jej povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť Okresný súd v Trnave a Okresný súd v Piešťanoch do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu.

6. Okresný súd v Trnave a Okresný súd v Piešťanoch sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť právnomu zástupcovi sťažovateľa č. 1 náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom SR...

7. Okresný súd v Trnave a Okresný súd v Piešťanoch sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť právnomu zástupcovi sťažovateľky č. 2 náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom SR...“

4. Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľa odôvodnili tým, že „... vnímajú 5 ročnú nečinnosť súdov ako veľkú krivdu znemožňujúcu a oddaľujúcu spravodlivé rozhodnutie vo veci.

Navrhovatelia sa domnievajú, že takýmto postupom súdov došlo v ich prípade k negovaniu a odopieraniu spravodlivosti nakoľko aj spravodlivé rozhodnutie vo veci vydané však v neprimeranom časovom horizonte stráca svoju funkciu.

Z tohto dôvodu si v konaní pred ústavným súdom navrhovateľ č. 1 uplatňuje nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 EUR a navrhovateľka č. 2 si uplatňuje nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 EUR. “.

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrili (i) podpredseda okresného súdu I v liste sp. zn. 1 SprV/377/2010, (ii) predsedníčka okresného súdu II v liste sp. zn. Spr. 564/2010 z 22. júla 2010 a k obom vyjadreniam (iii) zaujal stanovisko tiež právny zástupca sťažovateľov.

5.1 Podpredseda okresného súdu I v liste sp. zn. 1 SprV/377/2010 uviedol, že spis 28 C/66/2006 bol po 1. januári 2008 postúpený po reorganizácii súdnej správy na okresný súd II, a preto sa k predmetnému konaniu nebude vyjadrovať.

5.2 Predsedníčka okresného súdu II vo svojom vyjadrení opísala doterajší priebeh konania a k dôvodnosti sťažnosti okrem iného uviedla:

*„... - V rámci prechodu výkonu súdnictva bola daná právna vec postúpená dňom 1. 1. 2008 na Okresný súd Piešťany a pridelená sudkyňi Mgr. I. Š.,
- Dňa 27. 3. 2008 bola vec pridelená sudkyňi Mgr. K. A.,
- Dňa 16. 6. 2008 bola vec pridelenci sudcovi JUDr. O. K.,
- Dňa 8. 10. 2008 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. A. K...“.*

5.3 Právny zástupca sťažovateľov na vyjadrenie okresného súdu I a okresného súdu II reagoval podaním doručeným ústavnému súdu 14. septembra 2010, v ktorom uviedol:

«... Okresný súd v Piešťanoch v upovedomení o spôsobe vybavenia sťažnosti zo dňa 29. 05. 2009 konštatuje, že: „Vychádzajúc z uvedeného je nepochybne zrejmé, že v predmetnej veci došlo tak na strane Okresného súdu Trnava ako aj na strane Okresného súdu Piešťany ku zbytočným prietahom v konaní...“, ktoré odôvodňuje nedostatočným personálnym obsadením súdu a vysokým nápadom vecí.

Vo vyjadrení zo dňa 21. 07. 2010 Okresný súd v Piešťanoch opakovane zdôrazňuje personálne zmeny v obsadení súdu, pričom alibisticky poukazuje aj na nedostatky v návrhu, (označenie odporcu v treťom rade) ktoré však v čase podania návrhu nebolo možné odstrániť, nakoľko navrhovateľ nedisponoval údajmi zo zápisnice o priebehu dražby.

Vzhľadom na skutočnosť, že vydraženie predmetnej nehnuteľnosti malo fatálne dôsledky na manželstvo sťažovateľov, (stratili spoločný domov) ktorí neboli v kontakte...

Konajúci súd Uznesením zo dňa 21. 07. 2010 pripustil vstup sťažovateľky č. 2 do konania. Termín pojednávania však doposiaľ nebol vytýčený.

Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že nekonaním Okresného súdu v Trnave a Okresného súdu v Piešťanoch bolo (a naďalej je) porušené právo sťažovateľov na prejedanie veci bez zbytočných prietahov...»

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania

nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

7. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisov okresného súdu I sp. zn. 28 C/66/2006 a okresného súdu II sp. zn. 6 C/70/2008 ústavný súd zistil, že 23. júna 2006 sťažovateľ podal okresnému súdu I žalobu proti odporcom 1. I., s. r. o., M., 2. S., a. s., B., 3. Vydražiteľ nehnuteľnosti... (špecifikovaný neskoršie) o určenie neplatnosti dražby a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Podanie okresný súd I zaevidoval pod sp. zn. 28 C 66/06.

Následne okresný súd I a okresný súd II vykonali vo veci tieto úkony:

- 13. júla 2006 okresný súd I vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh,
- 11. augusta 2006 sťažovateľ podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadosť okresnému súdu I na odpustenie zaplatenia súdneho poplatku,
- 20. novembra 2006 sťažovateľ predložil okresnému súdu I na jeho výzvu (podanú na poštu 16. októbra 2006) vyplnené tlačivo o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov,
- 14. decembra 2006 okresný súd I vydal uznesenie, ktorým vyzval sťažovateľa, aby v lehote 15 dní opravil a doplnil žalobný návrh s riadnym označením účastníkov konania pod následkom zastavenia konania,
- 23. januára 2007 sťažovateľ navrhol okresnému súdu I, aby do konania na strane navrhovateľov pribral sťažovateľku,
- 3. apríla 2007 okresný súd I vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či vstupuje do konania na strane navrhovateľa,
- 24. apríla 2007 sťažovateľka oznámila okresnému súdu I, že pristupuje do konania,

- okresný súd I listom zo 7. mája 2007, ktorý bol predložený pošte na doručenie 6. júna 2007, vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku,
- sťažovateľka podaním z 12. júna 2007 požiadala okresný súd I o oslobodenie od platenia súdneho poplatku,
- 21. júna 2007 dal sudca kancelárii pokyn, aby sťažovateľku vyzvala predložiť priložené vyplnené tlačivo o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov,
- 30. júla 2007 okresný súd I spísal úradný záznam so sťažovateľkou, v ktorom požiadala o predĺženie lehoty na predloženie potvrdenia o osobných a majetkových pomeroch z dôvodu neprítomnosti pracovníkov Obecného úradu v Ch. pre čerpanie dovolenky,
- 28. augusta 2007 sťažovateľka predložila okresnému súdu I potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov,
- 22. októbra 2007 okresný súd I vydal uznesenie, ktorým priznal oslobodenie sťažovateľov od súdnych poplatkov,
- 1. apríla 2008 bol spis pridelený do občianskoprávneho oddelenia okresného súdu II a bola mu pridelená sp. zn. 6 C/70/2008; vec na prerokovanie a rozhodnutie bola pridelená zákonnej sudkyňi Mgr. K. A.,
- 23. júna 2008 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie zákonnému sudcovi JUDr. O. K.,
- 8. októbra 2008 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. A. K.,
- 20. mája 2009 dala sudkyňa kancelárii pokyn, aby zaslala žalobný návrh odporcom, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 20 dní,
- okresný súd II uznesením z 1. februára 2010 vyzval sťažovateľov, aby svoj žalobný návrh doplnili a upresnili, riadne označili odporcu v 3. rade, pod následkom odmietnutia podania,
- podaním z 2. marca 2010 sťažovatelia upresnili odporcu v treťom rade,
- okresný súd II uznesením z 21. júla 2010 pripustil, aby do konania vstúpil ďalší účastník na strane navrhovateľa, a to sťažovateľka,

- 21. júla 2010 okresný súd II vyzval sťažovateľku, aby doručila doklady o svojich aktuálnych osobných a majetkových pomeroch.

III.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu

a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

11. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C/66/2006 a postupom okresného súdu II v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/70/2008 o návrhu na určenie neplatnosti dražby a na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

12. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že posudzované konanie sa začalo 23. júna 2006, teda pred viac ako štyrmi rokmi. Ústavný súd sa zaoberal postupom okresného súdu I, ako aj okresného súdu II v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

13. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

13.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je návrh na určenie neplatnosti dražby a na určenie vlastníckeho

práva k nehnuteľnosti, teda po právnej stránke štandardná občianskoprávna vec patriaca do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zastáva názor, že takéto konanie vedené proti osobám zúčastnených na dražbe nepatrí ku skutkovo zložitým veciam.

13.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov, v preskúmvanej veci ústavný súd zistil okolnosť neúplného a nepresného označenia účastníkov konania v žalobnom návrhu, ktorá môže byť osobitne zohľadnená pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. V rámci hodnotenia správania sťažovateľov v posudzovanej veci nemohol ale ústavný súd prehliadnuť, že sťažovatelia na výzvy okresného súdu I a II reagovali v primeranom čase.

13.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu I a okresného súdu II. Sťažovatelia v sťažnosti nekonkretizovali obdobia, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným priet'ahom/nečinnosti v napadnutom konaní, ale poukázali na celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako 4 roky. Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval (pozri ďalej) v danej veci zbytočné priet'ahy v konaní.

III.A

K namietanému postupu proti okresnému súdu I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C/66/2006

14. Sťažovatelia namietali priet'ahy v konaní okresného súdu I vedenom pod sp. zn. 28 C/66/2006, kde posudzované súdne konanie začalo 23. júna 2006 (pozri bod 7). V dôsledku reorganizácie súdnej sústavy (vznik nových okresných súdov) sa dňom 1. januára 2008 *ex lege* zmenila podľa § 18 a) a b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov miestna príslušnosť okresného súdu v posudzovanej veci a vec bola prenesená na prerokovanie a rozhodnutie z okresného súdu I na okresný súd II.

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o porušení práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu I vychádzal zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Zároveň zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu v nadväznosti na takto vymedzený účel označeného práva vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte mohlo dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte mohla trvať (napr. m. m. II. ÚS 387/06, IV. ÚS 46/07, IV. ÚS 263/08, I. ÚS 28/08). Uvedený názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ako to vyplýva z jeho rozhodnutia o sťažnosti č. 16970/05 vo veci sťažovateľa M. M. proti Slovenskej republike.

16. Sťažnosť sťažovateľov, v ktorej namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu I, bola ústavnému súdu doručená až 9. júna 2010, teda v čase, keď k porušovaniu označeného práva postupom okresného súdu I už nemohlo dochádzať (vec bola od 1. januára 2008 *ex lege* v miestnej príslušnosti okresného súdu II – pozri bod 14). Okresný súd I postúpením veci okresnému súdu II vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľov. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd I nemohol vykonávať, a preto záležitosť možno posudzovať ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu I pri odstraňovaní stavu právnej neistoty sťažovateľov skončila jej postúpením okresnému súdu II. Vo veci samej už okresný súd I po doručení sťažnosti ústavnému súdu nemohol konať, pretože spis sa v tom čase nachádzal už na okresnom súde II.

17. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd I v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (9. júna 2010) už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prietahy v ňom, a teda nemohol ani porušovať sťažovateľmi označené právo. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti sťažovateľov v tejto časti nevyhoviel (výrok 5).

III.B

K namietanému postupu proti okresného súdu II v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/70/2008

18. Konanie na okresnom súde II je poznačené ako celok formálnosťou, neefektívnosťou a nesústredenosťou, keď nenariadil ani jedno pojednávanie vo veci samej a vec meritórne neposudzoval, a to v období od 1. januára 2008 až do času doručenia sťažnosti ústavnému súdu (9. júna 2010), resp. do času rozhodovania ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd napr. poukazuje na skutočnosť, že okresnému súdu I bol 23. januára 2007 doručený návrh na pribratie sťažovateľky do konania, o ktorom okresný súd II rozhodol až 21. júla 2010 (pozri bod 7), resp. v priebehu krátkeho času bola vec postupne pridelovaná štyrom sudcom (pozri bod 5.2).

19. Obranu okresného súdu II spočívajúcu v personálnych problémoch ako dôvodu, ktorý by mal byť objektívnou príčinou spôsobujúcou prieťahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

20. Aj vzhľadom na uvedené (pozri bod 7 a 10) ústavný súd z hľadiska prieťahov v konaní hodnotil postup okresného súdu II ako celok. Napriek tomu, že okresný súd II vykonal niektoré procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, odstraňoval nedostatky podania, pribral do konania sťažovateľku a doručoval písomnosti v posudzovanej veci, ani raz nevykonal pojednávanie a vecne nerozhodol, a to ani do času podania sťažnosti na ústavnom súde, a navyše konal nekoncentrovane a neefektívne. Napriek tomu, že vo vzťahu k postupu okresného súdu I ústavný súd sťažnosti sťažovateľov nevyhovel z dôvodov

uvedených v časti III.A tohoto odôvodnenia, nemohol nezohľadniť do celkovej doby konania vo veci sťažovateľov tiež dobu ne/konania pred okresným súdom I, a to rešpektujúc materiálnu ochranu sťažovateľmi označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého porušenie namietajú. Z pohľadu záujmu sťažovateľov na právoplatnom skončení ich veci, s ktorou sa obrátili na súd, totiž nie je právne významná zmena miestnej príslušnosti okresného súdu *ex lege* (pozri bod 14).

21. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov okresným súdom II na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku 1 tohto rozhodnutia.

22. Ústavný súd prikázal miestne príslušnému okresnému súdu II podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov, lebo konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku 2 tohto rozhodnutia.

23. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovatelia žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € z dôvodov uvedených v bode 4 v I. časti odôvodnenia nálezu. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov (pozri najmä bod 12 a 13) považuje za primerané v sume po 1 000 €. V súvislosti so sťažovateľkou, ktorá nebola účastníčkou posudzovaného súdneho konania od začiatku, ústavný súd zoberal na zreteľ okolnosť, že sťažovateľ požiadal o jej vstup do konania už 23. januára 2007 (pozri bod 7). Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý

základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku 3 tohto rozhodnutia.

IV.

24. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešným sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 4. júna 2010, zaujatie stanoviska 10. septembra 2010 k vyjadreniu okresného súdu I a okresného súdu II. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu 721,40 €. Odmena za jeden právny úkon je teda 120,23 € znížená o 20 % tarifnej odmeny (§ 13 ods. 3 vyhlášky), t. j. o 24,5 €, čo predstavuje sumu 96,18 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 7,21 € predstavuje sumu 103,39 €. Odmena advokátovi za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 3 úkony právnych služieb a 3 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 310,17 € za jedného účastníka konania, t. j. za dvoch účastníkov konania sumu 620,34 €, ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP). Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku 4 tohto rozhodnutia.

25. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2010